

Дисципліна «Історія світової музики» (I курс, II семестр)

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво».

Спеціалізація: «Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування».

Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр».

Укладач вимог – доктор мистецтвознавства, професор Жаркова В. Б.

Теми для самостійного вивчення

Тема: Людвіг ван Бетховен. Особливості музичного мислення композитора в загальному культурно-історичному контексті.

- **Симфонія №3 «Героїчна»** як найбільш репрезентативна та кардинальна трансформація жанру симфонії в музичній культурі початку XIX ст. Сутність розуміння «героїки» композитором та відтворення цього розуміння в організації симфонічного циклу та кожної частини. Специфіка музичного мислення Бетховена.
- **Симфонія №9:** унікальність жанрового рішення в системі музичного класицизму. Принципи об'єднання циклу. Особливості втілення методу музичного мислення Бетховена («симфонізму») у творі.
- **Missa solemnis.** Концепція твору: особливості звернення Бетховена до канонізованих текстів меси. Виконавська доля твору.

Тема: Загальна характеристика художньо-естетичного напрямку «романтизм».

Культурно-історичні умови та чинники виникнення. Нові умови музичного життя та спілкування композитора (виконавця) із слухачем у XIX ст. Естетичні засади та жанрові доміанти романтичної художньої системи. Романтична література та музика. Поняття «програманість» в естетиці музичного романтизму. Основні шляхи оновлення музичної мови композиторами-романтиками.

Романтична вокальна мініатюра як самостійний жанр та принципи об'єднання мініатюр у вокальному циклі. Вокальні цикли Ф. Шуберта “Прекрасна мельниківна” та “Зимовий шлях”. Вокальний цикл Р. Шумана «Кохання поета». Нові принципи поєднання слова і музики, взаємодії вокальної та фортепіанної партій. Жанрові різновиди: *Lied*, балада, пісня. Особливості музичної мови.

Рекомендована література.

1. Сусидко И. П., Луцкер П. Моцарт и его время / И. П. Сусидко, Луцкер П. - 2-е издание, испр. - М.: Классика XXI, 2015. - 623 с. Режим доступа:
https://vk.com/doc23063607_410088318?hash=bb6dcdbd508529ea08e&dl=abbd0022702b1f596a
2. Чигарева Е.И. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени: Художественная индивидуальность. Семантика / Е. И. Чигарёва. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 280 с.

3. Иванова И. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. История оперы. Западная Европа. XVII–XIX столетия : навч. посібник / И. Л. Иванова. Г. В. Куколь. М. Р. Черкашина ; за ред. М. Р. Черкашиной. – К. : Заповіт, 1998. – 384 с
4. Кириллина Л. В. Реформаторские оперы Глюка / Л. В. Кириллина. – М.: Классика-XXI, 2006. – 384 с.
5. Аберт Г. В. А. Моцарт : в 2 ч, 4 кн / Г. Аберт : пер. с нем. и коммент. К. К. Саквы. – Ч. 1, кн. 1. – М. : Музыка, 1987. – 544 с.; Ч. 1, кн. 2. – М. Музыка, 1988. – 608 с.; Ч. 2, кн. 1. – М. Музыка, 1989. – 496 с.; Ч. 2., кн. 2. – М. Музыка, 1990. – 560 с.
6. Кириллина Л. В. Бетховен. Жизнь и творчество: В 2-х томах / Кириллина Л. В. – М.: Издательство «Московской консерватории», 2009. Режим доступа: https://vk.com/doc6247711_437229849?hash=17735f36e211513c84&dl=d0a49d6a2207d99ab9
7. Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка : очерки / И.Ф. Бэлза. - М. : Музыка, 1985. – 255 с.
8. Васина-Гроссман В. А. Романтическая песня XIX века / В. А. Васина-Гроссман. – М. : Музыка, 1966. – 408 с.
9. Воспоминания о Шуберте / сост., пер., предисл. и примеч. Ю. Хохлова. – М. : Музыка, 1964. – 411 с.
10. Вульфшус П. Франц Шуберт : монография. – М. : Музыка, 1983. – 447 с. – (Классики мировой музыкальной культуры).
11. Григорьев В. Ю. Музыкальный романтизм: сущность стиля и проблемы интерпретации / В.Ю. Григорьев // Проблемы романтизма в исполнительском искусстве. — М., 1994. – С. 3–26. – (Научные труды / Моск. гос. консерватория им. П. И. Чайковского; сб. 6).

Додаткова література.

1. Кириллина Л. Классический стиль в музыке XVIII – начала XIX веков : в 3 ч. / Л. Кириллина. – [Ч. 1] : Самосознание эпохи и музыкальная практика. – М. : МГК им. П. И. Чайковского, 1996 – 192 с.; Ч. 2 : Музыкальный язык и принципы музыкальной композиции. – М. : Композитор, 2010. – 334 с.; Ч. 3 : Поэтика и стилистика. – М. : Композитор, 2007. – 376 с.
2. Ноймайр А. Музыканты и медицина : [в 2 т. – Т. 1] : На примере венской классической школы / Антон Ноймайр. – Ростов-на-Дону : Феникс ; М. : Зевс, 1997. – 448 с.
3. Как исполнять Гайдна. – М.: Классика-XXI, 2007. – 204 с.
4. Чижик И. Манифест классицизма в « Schöpfung» Й. Гайдна // Науковий вісник. Вип.27. Слово, інтонація, музичний твір. Київ, 2003. – 127-141.
5. Чёрная Е. С. Моцарт и австрийский музыкальный театр / Е. С. Чёрная. – М. : Музгиз, 1963. – 435 с.
6. Чичерин Г. Моцарт : исслед. этюд / Г. В. Чичерин. – Изд. 4-е. – Л. : Музыка, 1979. – 255 с.
7. Ганс Урс фон Бальтазар. Богословие и музыка. Три речи о Моцарте. – М.: Библейско-богословский институт св.апостола Андрея, 2006. – 159 с.
- 8.
9. Луцкер П. В., Сусидко И. П. Итальянская опера XVIII века : в 2 ч. – Ч. 1 : Под знаком Аркадии. – М. : ГИИ ; РАМ им. Гнесиных, 1998. – 440 с.; Ч. 2 : Эпоха Метастазियो. – М. : Классика-XXI, 2004. – 768 с.
10. Келер Е.Х. “Прожить тысячу жизней”. По страницам разговорных тетрадей Бетховена / Е.Х.Келер. – М. : Музыка, 1986. – 255 с.
11. Письма Бетховена: 1817-1822. – М. : Издательство: ГЦММК имени М. И. Глинки, 1986. – 636 с.
12. Л. Кириллина. Бетховен и "Религия искусства" // Открытый текст. Электронное периодическое издание. 2016 год. Режим доступа: <http://opentextnn.ru/music/personalia/beethoven/?id=4063>

13. Протопопов В. В. Принципы музыкальной формы Бетховена. Сонатно-симфонические циклы ор. 1–81 / В. В. Протопопов. – М. : Музыка, 1970. – 332 с.
13. Электронный ресурс по Л. ван Бетховену:
<http://www.keepingscore.org/sites/default/files/swf/beethoven/beethoven-full>
1985. – 253 с.
1. *Михайлов А.* Эстетические идеи немецкого романтизма / А. Михайлов. // Эстетика немецких романтиков. – М. : Искусство, 1986. – С. 7-43.
2. Музыка Австрии и Германии XIX века : учеб. пособие для историко-теоретических и композиторских факультетов муз. вузов : в 3 кн. – Кн. 1 / общ. ред. Т. Э. Цытович. – М. : Музыка, 1975. – 512 с.
3. Музыкальная эстетика Германии XIX века. В 2 т. Т. 1. / под ред. Ал. В. Михайлова и В. П. Шестакова. – М. : Музыка, 1981. – 415 с. – (Памятники музыкально-эстетической мысли).